Minister Spraw
Wewnętrznych i Administracji

BMP.0724.3.4.2024(12)

Pani
Małgorzata Kidawa-Błońska
Marszałek Senatu RP

Szanowna Pani Marszałek,

w odpowiedzi na oświadczenie złożone przez Pana Senatora Adama Szejnfelda[1] w sprawie *bezpieczeństwa obywateli w przypadku wystąpienia działań wojennych lub na wypadek różnego rodzaju kataklizmów, w szczególności możliwości lokowania obywateli w schronach i innych tego typu obiektach budowlanych*, w zakresie właściwości Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz w oparciu o stanowisko Ministra Rozwoju i Technologii, a także Ministra Obrony Narodowej, uprzejmie informuję co następuje.

Przygotowany w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji (MSWiA) projekt ustawy o ochronie ludności i obronie cywilnej[2] pozwoli na utworzenie systemu ewidencji, utrzymywania i budowania schronów i ukryć doraźnych na potrzeby ludności, zapewniając istotne wsparcie finansowe realizacji przedmiotowych przedsięwzięć.

W celu ochrony ludności przed skutkami zagrożeń, w szczególności klęsk żywiołowych, działań terrorystycznych lub działań wojennych przewiduje się, że będą funkcjonowały następujące obiekty zbiorowej ochrony:

- budowle ochronne: schrony (budowle ochronne o konstrukcji zamkniętej i hermetycznej, wyposażone w urządzenia filtrowentylacyjne lub pochłaniacze regeneracyjne) i ukrycia (budowle ochronne o konstrukcji niehermetycznej);
- miejsca doraźnego schronienia (obiekty budowlane przystosowane do tymczasowego ukrycia ludzi oraz ukrycia doraźne wolnostojące).

Budowle ochronne i miejsca doraźnego schronienia powinny spełniać wymagania określone w przepisach prawa budowlanego oraz wymagania techniczne i lokalizacyjne (w szczególności posiadać odpowiednią wytrzymałość, środki przeciwpożarowe, wentylację, wyjścia ewakuacyjne, zaopatrzenie w energię i wodę, odprowadzanie ścieków i rozwiązania służące przetrwaniu osób

[1] Skierowane do Prezesa Rady Ministrów przekazane, zgodnie z właściwością do Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w celu udzielenia odpowiedzi, przez Pana Macieja Berka Ministra – Członka Rady Ministrów w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów pismem o sygn. DSP.INT.4613.23.2024.

[2] Dalej „*projekt ustawy*”.

ul. Stefana Batorego 5
02-591 Warszawa, Polska

znajdujących się w budowli ochronnej oraz spełniać Polskie Normy). Powinny być również zaprojektowane jako obiekty o podwójnej funkcji – w sposób umożliwiający ich wykorzystanie zgodnie z potrzebami właścicieli lub zarządców.

Przewiduje się także wykorzystanie jako budowli ochronnych podziemnego systemu transportu szynowego, w szczególności metra, podziemnego tramwaju i kolei podziemnej.

Za zaplanowanie liczby i pojemności obiektów zbiorowej ochrony będą odpowiadać organy ochrony ludności – na obszarze swojej właściwości.

Obiekty zbiorowej ochrony będą podlegały kontroli Państwowej Straży Pożarnej (PSP) we współpracy z właściwym miejscowo inspektorem nadzoru budowlanego w zakresie zgodności z wymaganiami technicznymi oraz wymaganiami dotyczącymi lokalizacji i ich dostępności dla celów ochrony ludności.

Przewiduje się, że krajową ewidencję obiektów zbiorowej ochrony będzie prowadził Komendant Główny PSP. W powyższej ewidencji zostaną ujęte dane o istniejących schronach i ukryciach, planowanych miejscach organizacji ukryć doraźnych, obiektach potencjalnie przydatnych do przystosowania na ukrycia doraźne oraz obiektach osłonowych, z podziałem na obiekty publiczne i niepubliczne. Dla schronów i ukryć wpisanych do ewidencji będzie sporządzana karta ewidencyjna budowli ochronnej. Ewidencja będzie niejawna. W przypadku wprowadzenia jednego ze stanów nadzwyczajnych lub przewidywanego wystąpienia zagrożenia, ludność zostanie niezwłocznie poinformowana o umiejscowieniu obiektów zbiorowej ochrony oraz o sposobie dotarcia i korzystania z nich.

W celu zapewnienia skutecznej funkcji budowli ochronnej, minister właściwy do spraw wewnętrznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw budownictwa, planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz mieszkalnictwa, określi w drodze rozporządzenia:

- szczegółowe wymagania techniczne, szczegółowe wymagania dotyczące lokalizacji oraz warunki użytkowania budowli ochronnych i ukryć doraźnych,
- szczegółowy sposób wykonania obowiązków właściciela lub zarządcy obiektu zbiorowej ochrony w zakresie utrzymania i przygotowania obiektu zbiorowej ochrony do użycia,
- warunki organizowania ukryć doraźnych,
- sposób prowadzenia kontroli obiektów zbiorowej ochrony,
- sposób prowadzenia krajowej ewidencji obiektów zbiorowej ochrony i kart ewidencyjnych budowli ochronnych, w tym tryb współpracy organów ochrony ludności z organami architektoniczno-budowlanymi i PSP.

Rada gminy w planach ogólnych, o których mowa w art. 13a ustawy z dnia 27 marca 2003 r. *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*[3] oraz w miejscowych

[3] Dz. U. z 2023 r. poz. 977, z późn. zm., dalej „*upzp*”.

planach zagospodarowania przestrzennego, wskazanych w art. 14 ust. 1 *upzp*, będzie uwzględniała potrzebę zapewnienia schronienia ludności w budowlach ochronnych w sytuacjach zagrożeń.

W *projekcie ustawy* wskazano również na konieczność sfinansowania zadania związanego z realizacją przygotowań ochrony ludności, które mają odbywać się także na poziomie województw, powiatów i gmin. Przedmiotowe działania będą obejmować m.in. remonty, modernizację, budowę i utrzymanie budowli ochronnych dedykowanych na potrzeby ochrony ludności. Wojewodowie oraz pozostałe organy administracji publicznej niższych szczebli będą odtwarzać zasoby budownictwa ochronnego, które przez poprzednie dziesięciolecia ulegały sukcesywnej degradacji. Odwrócenie tego trendu jest bardzo kosztowne, wymaga szerokiego zakresu inwestycji, prac modernizacyjnych, ekspertyz budowlanych oraz umocnienia istniejących obiektów i nadania im cech ochronnych, tak aby zapewnić możliwie jak najlepszą dostępność miejsc zbiorowej ochrony dla obywateli oraz najwyższe standardy zabezpieczenia przed czynnikami rażenia, w tym także skażeniami chemicznymi.

Projekt ustawy zakłada wykorzystanie istniejących obiektów poprzez dokonanie niezbędnych nakładów adaptacyjnych, co pozwoli na obniżenie kosztów. Z uwagi na powyższe, aktualnie nie przewiduje się wprowadzenia szczegółowych przepisów prawa określających zasady gospodarowania przestrzennego, w tym lokalizacji, projektowania, wznoszenia i utrzymania schronów. Przybliżone oszacowanie nakładów na przystosowanie istniejących obiektów do parametrów budowli ochronnych będzie możliwe po określeniu przez jednostki samorządu terytorialnego niezbędnych kosztów, co nastąpi po wejściu w życie obecnie procedowanego projektu rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji *w sprawie warunków technicznych i warunków technicznych użytkowania budowli ochronnych*.

Ponadto, przedmiotowy *projekt ustawy* przewiduje, że minister właściwy do spraw wewnętrznych w czasie stanu wojennego i w czasie wojny będzie:

- sprawował ogólny nadzór nad realizacją zadań obrony cywilnej wykonywanych przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego;
- koordynował realizację zadań obrony cywilnej organów administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego;
- przedstawiał właściwym organom potrzeby w zakresie świadczeń instytucji państwowych, przedsiębiorców i innych jednostek organizacyjnych oraz osób fizycznych, na rzecz obrony cywilnej;
- koordynował z Ministrem Obrony Narodowej wsparcie działań obrony cywilnej przez Siły Zbrojne.

Jednocześnie pragnę poinformować, że *projekt ustawy* był przedmiotem konsultacji z ekspertami, środowiskiem samorządowym oraz przedstawicielami organizacji pozarządowych. Wniosek o wpisanie projektu do wykazu prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów trafił już do Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

Po nadaniu numeru *projekt ustawy* zostanie skierowany do uzgodnień międzyresortowych oraz opublikowany na stronie Rządowego Centrum Legislacji, gdzie będzie można się z nim zapoznać.

Termin przekazania *projektu ustawy* do Sejmu RP będzie uzależniony od zakończenia procesu uzgodnień zewnętrznych i konsultacji społecznych oraz jego akceptacji w ramach Rady Ministrów.

Jednocześnie informuję, że Minister Rozwoju i Technologii[4] (MRiT) wskazał, iż przepisy ustawy *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*, umożliwiają planowanie przestrzenne z uwzględnieniem potrzeb realizacji schronów i innego tego typu obiektów ochronnych. Zgodnie z art. 4 ust. 1 *upzp*, ustalenie przeznaczenia terenu, rozmieszczenie inwestycji celu publicznego oraz określenie sposobów zagospodarowania i warunków zabudowy terenu następuje w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego nie określają literalnie lokalizacji schronów, ale jeżeli nie zakazują wprost realizacji tego typu obiektów, powyższe oznacza, że możliwa jest ich lokalizacja na podstawie ww. dokumentów.

Natomiast zgodnie z art. 4 ust. 2 *upzp* w przypadku braku miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego określenie sposobów zagospodarowania i warunków zabudowy terenu następuje w drodze decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, przy czym:

1) lokalizację inwestycji celu publicznego ustala się w drodze decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego;
2) sposób zagospodarowania terenu i warunki zabudowy dla innych inwestycji ustala się w drodze decyzji o warunkach zabudowy.

W ocenie MRiT wyznaczenie konkretnej lokalizacji schronów nie powinno być przedmiotem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Natomiast informacje o umiejscowieniu obiektów zbiorowej ochrony, będące w posiadaniu władz publicznych oraz służb, powinny być w szczególności udostępniane mieszkańcom.

W przywołanym stanowisku Ministerstwo Rozwoju i Technologii poinformowało, że nie prowadzi obecnie prac nad zmianą przepisów prawa w zakresie lokalizacji schronów oraz innego typu obiektów ochronnych, natomiast monitoruje na bieżąco zmiany przepisów w omawianej kwestii w celu zweryfikowania ewentualnych potrzeb zmian *uzup* w zakresie uzgadniania lub opiniowania dokumentów planistycznych z odpowiednimi organami na etapie ich sporządzania.

Jednocześnie Minister Obrony Narodowej[5] deklaruje wsparcie – odpowiednio do potrzeb i w zakresie swojej właściwości – dla resortu spraw wewnętrznych

[4] Pismo Pana Krzysztofa Hetmana Ministra Rozwoju i Technologii, o sygn. DAB-II.054.5.2024.

[5] Pismo Pana Pawła Bejdy Sekretarza Stanu w Ministerstwie Obrony Narodowej, o sygn. BMON-WP.053.211.2024/O-6-24/MS/IŚ

i administracji w trwających aktualnie pracach rządowych nad projektem ustawy o ochronie ludności i obronie cywilnej.

Z poważaniem

z up. Wiesław Leśniakiewicz
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji
(podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym)

Otrzymuje:
Departament Spraw Parlamentarnych w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.